

Az európai oktatáspolitikai új irányvonalai

Kalas Vivien

Az Európai Bizottság szeptember végén hozta nyilvánosságra az új digitális oktatási cselekvési tervét és az európai oktatási térség létrejöttét szolgáló intézkedésekről szóló javaslatát.

2017 novemberében, az uniós vezetők göteborgi csúcstalálkozóján ismertette először az Európai Bizottság (EB) az európai oktatási térség létrehozására vonatkozó javaslatát. A testület kezdeményezésének egyik fő célja az volt, hogy a tagállamok szorosabb kooperációja révén, az oktatáson keresztül előmozdítsák a társadalmi egyenlőtlenségek csökkenését, valamint a gazdasági fejlődést, tovább erősítsék a polgárok közös, európai identitását. Az oktatási térség megvalósulását 2025-re irányozták elő, és azért, hogy az valóban eredményes lehessen, addig több részterületen szükséges fejlődést elérni nemzeti és közösségi szinten egyaránt. A 2018-ban bemutatott digitális oktatási cselekvési terv is egyike volt ezeknek, melynek továbbgondolását és aktualizálását ígérte 2019-ben Ursula von der Leyen bizottsági elnökjelölti programjában. A német politikus ekkor még nem sejtette, hogy a 2020-as koronavírus-járvány különösen fontossá teszi az oktatási rendszerek digitalizációját és az Európai Unió ezen a téren történő szerepvállalásának újrameghatározását.

Szeptember utolsó napján ismertette a Bizottság az európai oktatási térség létrehozásához szükséges lépéseket, irányvonalakat, melyek egyebek között magukban foglalták az ígért, új digitális oktatási cselekvési tervet is, amibe beleépítették az erről szóló [nyilvános konzultáció](#) eredményeit. Az EB 2020 júniusában ugyanis lehetőséget adott az érintett szereplőknek, hogy egy online kérdőív kitöltésével megoszthassák tapasztalataikat a tavaszi, kényszerű digitális oktatásról. A szeptember elejéig elérhető konzultációt 2716 válaszadó töltötte ki. Az [eredményekből](#) kiderül, hogy több, mint a felük - 56,9 százalék - korábban nem élt a táv-, illetve digitális tanulás lehetőségével, számukra mindez új élmény volt. A kormányok, oktatási intézmények által alkalmazott intézkedéseket a felmérésben résztvevők 59,4 százaléka összességében megfelelőnek és sikeresnek találta, ugyanakkor a pedagógusokkal való kapcsolattartással és az iskolák digitális felszereltségével kapcsolatban nagy arányban fogalmaztak meg kritikákat. Az Európai Unió számára elsősorban a tanárok továbbképzését, az infrastruktúra fejlesztését, valamint a digitális oktatás módszereinek kidolgozásában való segítségadást jelölték meg olyan területekként, amelyeken jelentékeny támogatást nyújthat a tagállamoknak.

A kapott válaszokra és a korábbi cselekvési tervre építve a Bizottság a jövőbeni szükséges lépésekkel összefüggésben három fő irányvonalat határozott meg az új [digitális oktatási cselekvési tervében](#). Az első a megfelelő környezet megteremtése a magas színvonalú digitális

tanuláshoz és tanításhoz. Ide tartozik a pedagógusok részéről az új módszerek elsajátítása, a technológiai felszereltség biztosítása és mindezekre vonatkozóan egy tanácsi ajánlás kidolgozása. A testület második feladatként a polgárok digitális kompetenciáinak fejlesztését nevezte meg. Ezen a területen az Eurostat [adatai](#) szerint 2019-ben, az Európai Unió huszonhét tagországában élőknek mindössze ötvenhat százaléka rendelkezett alap, vagy annál magasabb szintű készségekkel, a konzultációt kitöltők hatvankét százaléka pedig úgy ítélte meg, hogy a képességei fejlődtek a tavaszi időszak folyamán. A két csoport közötti átfedés mértékét azonban nem tudni. Legvégül, a koronavírus-járvány következtében a Bizottság kívánatosnak tartja, hogy szorosabbá váljon közösségi szinten a nemzetek közötti együttműködés. Ebből fakadóan a testület egy európai digitális oktatási központ létrehozását tervezi, mely összekötné a különböző szereplőket, teret nyújtana a tapasztalatcserére és figyelemmel kísérné a fentebb említett célok elérésére szolgáló intézkedések végrehajtását.

A most bemutatott cselekvési tervben foglaltak részét képezik azoknak a tényezőknek, melyek a szándékok szerint az európai oktatási térséget jellemzik majd. Utóbbival kapcsolatban az Európai Bizottság által frissen ismertetett [dokumentum](#) számos olyan elemet tartalmaz, aminek megvalósítását még a Jean-Claude Juncker vezette testület tűzte ki célul, ám ezeket most rendszerezett formában, hat dimenzió - minőség, egyenlőség, zöld és digitális átalakulás, oktatók, felsőoktatás és geopolitika - alapján csoportosítva prezentálta az uniós intézmény, reflektálva benne az azóta felbukkanó kihívásokra is.

A minőségi oktatás megteremtése hozzájárul a fiatalok képességeinek kibontakoztatásához, felkészítve őket a valós életre. Mindehhez elengedhetetlen az önálló és kritikai gondolkodás fejlesztése, az alapkészségek - szövegértés, matematika - javítása, valamint a nyelvi ismeretek bővítése. Utóbbi nem csupán a továbbtanuláshoz hasznos, de a diákok általa magabiztosabban mozoghatnak a nemzetközi környezetben, és a mobilitási programok, vagy éppen a külföldi munkavállalás révén az európai identitásuk is erősebbé válik. Következésképpen az Európai Bizottság azt szeretné elérni, hogy a középiskola befejezéséig valamennyi tanuló sajátítson el legalább két idegennyelvet.

Az oktatási rendszernek alkalmasnak kell lennie a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére, amelyben a korai iskolai képzéseknek kiemelt jelentőségük van. Ezen túlmenően annak biztosítása is szükséges, hogy a nők és a férfiak egyenlő eséllyel vehessenek részt az oktatásban, továbbá ösztönözni kell, hogy a hagyományosan az egyik nemhez kötődő szakmák vonzóbbak és elérhetőbbek legyenek a másik oldal számára is.

A digitális átalakulást szolgáló lépéseket a korábban ismertetett cselekvési terv tartalmazza, emellett a Bizottság arra is hangsúlyt fektetne, hogy a környezetvédelem, a környezettudatos életmód integráns részét képezze a természet- és társadalomtudományos tantárgyaknak.

Népszerűbbé tennék a pedagógusi életpályát. Hozzáértő és elhivatott tanárok nélkül ugyanis nem lehetséges minőségi oktatás. Folyamatos továbbképzésükre, szakmai fejlődésükre lehetőséget kell adni, melybe beleértendő a más ország oktatás intézményben történő tapasztalatszerzés is.

A felsőoktatás területén szorosabbra fűznék az egyetemek nemzetközi együttműködését és megkönnyítenék a tanulmányi mobilitást. Az uniós diákigazolvány bevezetésével az egységes rendszer egyszerűbbé és gyorsabbá tenné az adminisztrációs folyamatokat. A diplomák, képesítések, félévek kölcsönös elismerése ugyancsak ösztönzőül hatna a más ország

intézményeiben való tanulásra, melynek egy magasabb szintjét jelenti az úgynevezett “Európai Egyetemek” létrehozására irányuló kezdeményezés. Ennek keretében a hallgatók megosztva végezhetnék tanulmányaikat a programban résztvevő felsőoktatási intézmények képzései között, aminek végén a nemzeti diplomával egyenértékű oklevelet kapnának. A fiatalok számára mindehhez a legfontosabb forrás az Erasmus+ program ösztöndíja, és ugyan az Európai Bizottság által benyújtott, az Európai Tanács által pedig jóváhagyott többéves pénzügyi kerettervben a korábbinál többet [szánnak](#) erre a területre, de közel sem annyit, mint amekkora összeget kezdetben az előző Bizottság, ezért a területért felelős biztosa, Navracsics Tibor szorgalmazott.

Legvégül, a geopolitikai dimenzióval kapcsolatban a testület az Unión kívüli együttműködések folytatása és megerősítése mellett érvelt. Az oktatáson keresztül közvetíthetők ugyanis az európai értékek, csökken a fiatalok munkanélkülisége, mely generáció a társadalmi, gazdasági fejlődés alapjait jelentheti.

Összességében sem a digitális oktatási cselekvési terv, sem az európai oktatási térség létrehozásáról szóló dokumentum nem tartalmazott sok új elemet a már korábban megfogalmazottakhoz képest, ám éppen az előző és a mostani Európai Bizottság közötti kontinuitás a biztosíték arra, hogy az ígéretesnek tűnő javaslatok egyszer meg is valósuljanak.

2020.10.02.